

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut, Aatsitassanut Inatsimmi aatsitassarsiorluni ingerlatseqatigiiffiit nunatsinni qallorneqartut suliareqqeqqaarlugit nunanut allanut anninneqarsinnaanerannik piunasaqarsinnaatitaaneq atuutiinnassava.
(Inatsisartunut ilaasortaq, Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Aallarniutigalugu Inatsisartut Peter Olsen Inuit Ataqatigiinneersoq apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamat siunnersuuteqarneranut Naalakkersuisut qutsavigaat.

Aatsitassarsiorfiutileqatigiiffik Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piareersaalluni sularinnittassanersut pillugu atugassarititaasussanik, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu pianaanissamat akuersissummi aalajangersaasoqarsinnaavoq. Taamaattoq piareersaalluni sularinnineq annertuumik annertunerusumik aningaasartuuteqarnermik imaluunniit ajoqutissartaqarnermik malitseqassappat, tamanna Kalaallit Nunaata avataani pisinnaavoq, aatsitassarsiornermut inatsimmi §18 immikkoortoq 3-mi. ersarissumik allaqqavoq.

Aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiup Kalaallit Nunaanni piareersaalluni sularinninnerata annertussusissaata aalajangersarneqarnissaanut taamaalilluni, Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik ilaannaataluunniit ingerlanneqarnerani iluaqutissartaasut ajoqutissartaasullu oqimaaqatigiissaarneqarnissaat pisariaqarpoq. Iluaqutissartaasut ajoqutissartaasullu oqimaaqatigiissaarneqarneranni ilaatigut nunatta karsianut isertitassat annertusarneqarnissaat, inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluaqutissartaasut annertusarneqarnissaat, pinngortitamut avatangiisinullu sunniutigisinnaasaasa annikillisinneqarnissaat kiisalu suliassami aningaasartuutaanerusussat aalajangersimasut aamma Kalaallit Nunaanni piareersaalluni sularinninnermi ajoqutissartaasut naatsorsorneqarnerat, aallaavigineqarsinnaapput.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 1, imm. 2 naapertorlugu, ingerlatassat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartunut ilaapput isumannaallisaanermut, peqqinnissamat, avatangiisinut, isumalluutinik atorluanaanermut aamma inuiaqatigiinni piujuartitsinissamat tunngatillugu isumannaatsumik kiisalu naleqquttumik aammalu pissutsini taamaaqataanni nunani tamalaani suleriaatsinut pitsaasunut naapertuuttumik sularineqarnissaat Naalakkersuisut anguniartussaavaat.

Ingerlataqarnermi pinngortitamut avatangiisinullu sunniutigineqarsinnaasut, Kalaallit Nunaanni piareersaalluni sularinninnissaq pillugu atugassarititaasunik aalajangersaanermi sillimaffigineqartussat ilagaat. Kalaallit Nunaanni avatangiisit pinngortitallu paarilluarneqarnissaat Naalakkersuisut pingaartippaat, taamaalilluni inuiaqatigiinni

ineriartortitsineq inuit inuuniarnermi atugaat ataqqillugit aammalu uumasut naasullu piuinnaarsaat piujuartitsiviusumik tunngaveqartumik pisinnaassaarut. Nuna manna kusanaqisumik pinngortitalik avatangiisillu ataatsimoorluta kingornussaraarput iluatinnaateqaqaarlut. Taamaattumik paarisassagut aammalu kinguaassatsinnut ingerlateqqinneqartussat, tamatumalu saniatigut pinngortitaq avatangiisillu inuussutissarsiutinut soorlu aalisarnermut, piniarnermut, nunalerinermut nersutaateqarnermut takornariartitsisarnermullu pingaaruteqarnera Naalakkersuisut ilisimaarilluarpaat.

Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni piareersaalluni suliarinninnissaq pillugu piunnaarsaat aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit aningaasartuutaannik annertusititsisinnaanerut, sillimaffigineqartussaavoq, tamatumami Kalaallit Nunaata aatsitassarsiornermik suliaqartunik aningaasaliiumalersitsisinnaassusaa sunnersinnaammaq.

Kalaallit Nunaanni suliaqarnerulernerup aamma aningaasarsiorfitsinerulernerup malitsigisaanik, suliffissanit amerlanerusunit nunatta karsiata sulisorineqartut akileraarutaannit isertitaqarnerulernissaq aammalu aatsitassarsiorfiutileqatigiiffinnit ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutinit nunatta karsiata isertitaqarnerulernissaa, Kalaallit Nunaanni piareersaalluni suliarinnittarnerup annertusarneratigut iluaqutissartaasut – imaluunniit angusinnaasaata – ilagaat. Tamatuma saniatigut pilersuisorineqartussanik, piareersaalluni suliarinninnermi toqqaannartumik imaluunniit toqqaannangitsumik akuutinneqartunit, ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutinit isertitaqarnissaq malitsigisussaavaa. Suliffissat aamma pilersuisorineqartussat amerlanerulerneranni Kalaallit Nunaanni piginnaasaqarfiit qaffasinnerulissapput. Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piareersaalluni suliarinnittarneq nunanut allanut nuutinneqassappat, akileraarutinit isertitassat tassunga atasut ataatsimut isigalugu nunani allani naalagaaffiit karsiinut nakkartartussanngussapput.

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piareersaalluni suliarinnittarneq pillugu atugassarititaasunik aalajangersaanissaq periarfissaqanngippat, aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit ilaasa aatsitassanik suliarineqanngitsunik avammut annissuilernissaat Kalaallit Nunaannut nalilersorluarneqartariaqarpoq, tamatuma kingunerisaanik ingerlatat annertunerpaartaat aammalu aningaasarsiorfitsineq nunani allani, aningaasartuutikinneruffiusinnaasuni aammalu akileraarnermut tunngasut allaanerunerannik pilersinnaammat.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi piareersaalluni suliarinnittarneq pillugu aalajangersakkat, Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiaarusuttunut, kinguaarsaataasartut, siunnersuuteqartut siunnersuummini saqqummiuppaa. Naalakkersuisut tamanna isumaqatigaat, kisianni aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit qinnuteqaataasa pisariaqartumik peqqissaarullugit aammalu piffissap naleqquttup iluani suliarineqartarnissaat Naalakkersuisut ilungersuutigaa, ilaatigut tamatuma aningaasaliinernik siuarsaasarnerat pissutigalugu ilaatigullu Kalaallit Nunaat aatsitassanik piiaanermi sukkanerusumik iluaqutissartaasunik angusaqarsinnaassammat. Piareersaalluni suliarinninnerup nunatsinni ingerlanneqarnerani Kalaallit Nunaannut iluaqutissartaasussat taaneqartut taakkua eqqarsaatigalugit, aammalu piiaanermut akuersissutit aallaaviatigut ukiunut 30-inut tunniunneqartarnerat pissutigalugu, Kalaallit Nunaanni piareersaalluni

suliarinnittarnissamut tunngasut suliarineqarnissaannut pisariaqartumik piffissaliinissamut Naalakkersuisut piumassuseqarput. Naalakkersuisut Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip iluarsaanneqarnerani, 2020-imi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigaat, tassanilu erseqqinnerusunik piumasaqaatinik ullutsinnut naleqqunnerusumik, qinnuteqaatit suliarineqarnerisa ingerlasarnerinik pitsanngorsaaniisaaq anguniarneqassalluni.

Kinguaariinni arlalippassuarni Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik suliaqartoqartartussaasoq Naalakkersuisut naatsorsuutigaat. Aatsitassarsiorfiit ataasiakkaat kinguaariinni arlalinni ingerlatsivigineqarsinnaasarput aammalu aatsitassarsiorfiit nunguutsiviusut aatsitassarsiorfinnik nutaanik taarserneqartassallutik. Taamaattumik aningaasaqarnikkut aamma inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annertuunik iluaqutissartaqartumik aammalu sakkortussusaa, piffissaq sumiiffillu killeqarlutik pinngortitami avatangiisinilu takussutissaqarluni, siunissamut ungasissumut isiginisaaq aallaavigalugu, Naalakkersuisut aatsitassanik piiaanermut isiginnipput.

Naalakkersuisut taamatut oqaaseqarlutik apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermi matumani peqataanisaaq qilanaaraat.